EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 20.12.2007
KOM(2007) 846 galutinis

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

pateikta pagal Direktyvos 93/109/EB dėl ES piliečių teisės balsuoti ir būti kandidatais per Europos Parlamento rinkimus 14 straipsnio 3 dalį dėl nukrypti leidžiančios nuostatos suteikimo pagal EB sutarties 19 straipsnio 2 dalį

KOMISIJOS ATASKAITA
EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

pateikta pagal Direktyvos 93/109/EB dėl ES piliečių teisės balsuoti ir būti kandidatais per Europos Parlamento rinkimus 14 straipsnio 3 dalį dėl nukrypti leidžiančios nuostatos suteikimo pagal EB sutarties 19 straipsnio 2 dalį

1. ATASKAITOS TIKSLAS

Tarybos direktyva 93/109/EB[1] nustatomos išsamios priemonės Sąjungos piliečiams, gyvenantiems valstybėje narėje ir nesantiems šios valstybės piliečiais, naudotis balsavimo teise ir būti kandidatais Europos Parlamento rinkimuose.

Direktyvos 14 straipsnio 3 dalyje numatoma, kad likus 18 mėnesių iki Europos Parlamento rinkimų Komisija pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai ataskaitą, kurioje ji pareiškia pastabas, ar atitinkamoms valstybėms narėms pagal Europos bendrijos steigimo sutarties 19 straipsnio 2 dalį suteikta nukrypti leidžianti nuostata vis dar pateisinama, ir prireikus pasiūlo daryti tinkamus pakeitimus.

Artimiausi Europos Parlamento rinkimai 27-iose Europos Sąjungos valstybėse narėse vyks 2009 m. birželio mėn. Taigi, Komisija minėtą ataskaitą turi pateikti 2007 m. gruodžio mėn.

Liuksemburgo Didžioji Hercogystė yra vienintelė valstybė, paprašiusi nukrypti leidžiančios nuostatos pagal Sutarties 19 straipsnio 2 dalį. Nė viena iš dviejų valstybių narių, įstojusių į Europos Sąjungą po 2004 m. rinkimų, neprašė šios nukrypti leidžiančios nuostatos.

Rengiantis 2004 m. rinkimams Komisija patikrino priežastis, kuriomis grindžiama Liuksemburgo Didžiajai Hercogystei suteikta nukrypti leidžianti nuostata, ir savo 2003 m. sausio 27 d. ataskaitoje[2] padarė išvadą, kad priežastys yra pateisinamos, todėl nereikia siūlyti jokių pakeitimų.

Šios ataskaitos tikslas – nustatyti, ar priežastys, kuriomis grindžiama Liuksemburgui suteikta nukrypti leidžianti nuostata, vis dar pateisinamos, ir prireikus pasiūlyti pakeitimų.

2. TEISĖ BALSUOTI IR BŪTI KANDIDATU EUROPOS PARLAMENTO RINKIMUOSE

Europos bendrijos steigimo sutarties 19 straipsnio 2 dalyje numatoma, kad kiekvienas valstybės narės pilietybės neturintis Sąjungos pilietis[3] turi teisę balsuoti ir būti kandidatu per Europos Parlamento rinkimus gyvenamoje valstybėje narėje tomis pačiomis sąlygomis kaip ir tos valstybės piliečiai. Šia teise galima naudotis Tarybos

---

1 1993 m. gruodžio 6 d. Tarybos direktyva 93/109/EB, nustatanti išsamias priemones Sąjungos piliečiams, gyvenantiems valstybėje narėje ir nesantiems šios valstybės piliečiais, naudotis balsavimo teise ir būti kandidatais per Europos Parlamento rinkimus (OL L 329, 1993 12 30, p. 34).

2 Komisijos ataskaita Europos Parlamentui ir Tarybai apie nukrypti leidžiančios nuostatos suteikimą pagal EB sutarties 19 straipsnio 2 dalį, pateikta pagal Direktyvos 93/109/EB, nustatančios išsamias priemones Sąjungos piliečiams, gyvenantiems valstybėje narėje ir nesantiems šios valstybės piliečiais, naudotis balsavimo teise ir būti kandidatais per Europos Parlamento rinkimus, 14 straipsnio 3 dalį – COM(2003)31 galutinis.

3 Toliau – valstybės narės pilietybės neturintis Sąjungos pilietis.

nustatyta tvarka. Šia tvarka gali būti numatomos nukrypti leidžiančios nuostatos, jei jos pateisinamos valstybei narei iškylančiais specifiniais sunkumais.

Minėtoje direktyvoje nustatyta naudojimosi teise balsuoti ir būti kandidatais Europos Parlamento rinkimuose tvarka. 3 straipsnyje numatyta, kad kiekvienas asmuo, kuris nustatytą dieną:

yra Sąjungos pilietis pagal Sutarties 17 straipsnį;

nėra gyvenamosios vietos valstybės narės pilietis, bet atitinka tuos pačius teisei balsuoti ir būti kandidatu keliamus reikalavimus, kuriuos ta valstybė pagal įstatymą taiko savo piliečiams,

turi teisę balsuoti ir būti kandidatu per rinkimus į Europos Parlamentą gyvenamosios vietos valstybėje narėje, jei tos teisės jam nėra atimtos pagal 6 ir 7 straipsnius. Toks rinkėjas vadinamas „Bendrijos rinkėju“, o kandidatas – „Bendrijos piliečiu, turinčiu teisę būti kandidatu“.

3. NUKRYPTI LEIDŽIANČIOS NUOSTATOS PAGAL DIREKTYVOS 14 STRAIPSNĮ

Remiantis direktyva, valstybės narės pilietybę turintiems ir jos neturintiems rinkėjams galima netaikyti vienodų sąlygų, jei tai pateisinama specifiniais tos valstybės sunkumais. Pavyzdžiui, jei Europos Sąjungos piliečių, gyvenančių vienoje valstybėje narėje ir nesančių jos piliečiais, sulaukusių rinkimų teisės amžiaus, dalis yra daug didesnė nei Europos Sąjungos vidurkis.

Nukrypti leidžiančioje nuostatoje, apibrėžtoje 14 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje, teigiama, kad jei tam tikroje valstybėje narėje gyvenančių ir nesančių jos piliečiais Sąjungos piliečių, sulaukusių rinkimų teisės amžiaus, dalis viršija 20 % bendro ten gyvenančių to amžiaus Sąjungos piliečių skaičiaus, ta valstybė narė, nukrypdama nuo 3, 9 ir 10 straipsnių, gali:

a) Bendrijos rinkėjams, pragyvenusiems toje valstybėje narėje minimalų, ne ilgesnį kaip penkerių metų laikotarpį, apriboti balsavimo teisę;

b) Bendrijos rinkėjams, pragyvenusiems toje valstybėje narėje minimalų, ne ilgesnį kaip dešimties metų laikotarpį, apriboti teisę būti kandidatais.

Tačiau Bendrijos rinkėjams ir teisę būti kandidatais turintiems Bendrijos piliečiams, kurie dėl to, kad gyvena ne kilmės valstybėje narėje, arba dėl tokio gyvenimo trukmės neturi teisės balsuoti ar būti kandidatais toje kilmės valstybėje, pirmoje pastraipoje išdėstyti su gyvenimo trukme susiję reikalavimai netaikomi.

4. LIUKSEMBURGO TAIKOMOS NUKRYPTI LEIDŽIANČIOS NUOSTATOS

Liuksemburgo Didžioji Hercogystė yra vienintelė valstybė narė, paprašiusi nukrypti leidžiančios nuostatos pagal 14 straipsnio 1 dalį. Šios valstybės teisės aktuose numatyta, kad kitos Europos Sąjungos valstybės narės pilietis, norintis būti rinkėju, pateikdamas prašymą įtraukti jį į rinkėjų sąrašus turi būti išgyvenęs Didžiojoje Hercogystėje ne mažiau nei penkerius metus[4]. Liuksemburgo pilietybės neturintis Europos Sąjungos pilietis kandidatu rinkimuose gali būti tik tada, jei įteikiant

[4] 2003 m. vasario 18 d. iš dalies pakeisto rinkimų įstatymo 3 straipsnio 5 dalis.

kandidatų sąrašus šios valstybės teritorijoje turi gyvenamąją vietą ir yra išgyvenęs penkerius metus[5].

Liuksemburgo teisės aktuose taip pat numatyta, kad Bendrijos rinkėjams ir teisę būti kandidatais turintiems Bendrijos piliečiams, kurie dėl to, kad gyvena ne kilmės valstybėje narėje, arba dėl tokio gyvenimo trukmės neturi teisės balsuoti ar būti kandidatais toje kilmės valstybėje, įstatyme išdėstyti su gyvenimo trukme susiję reikalavimai netaikomi.

5. PRIEŽASČIŲ SUTEIKTI NUKRYPTI LEIDŽIANČIĄ NUOSTATĄ VERTINIMAS

Nukrypti leidžianti nuostata suteikiama, jei, kaip nurodyta 14 straipsnio 1 dalyje, „tam tikroje valstybėje narėje gyvenančių ir nesančių jos piliečiais Sąjungos piliečių, sulaukusių rinkimų teisės amžiaus, dalis viršija 20 % bendro ten gyvenančių to amžiaus Sąjungos piliečių skaičiaus“.

14 straipsnio 3 dalies antrajame sakinyje numatoma, kad valstybės narės, priimančios leidžiančias nukrypti nuostatas pagal šio straipsnio 1 dalį, Komisijai turi pateikti visus reikalingus patvirtinamuosius dokumentus.

Liuksemburgo valdžios institucijos spalio 26 d. raštu perdavė Komisijai visą reikalingą informaciją, iš kurios matyti, kad 2007 m. sausio 1 d. Liuksemburge gyvena 135 400 jo pilietybės neturinčių Europos Sąjungos piliečių, sulaukusių rinkimų teisės amžiaus; iš viso Liuksemburge gyvena 357 500 Europos Sąjungos, tarp jų ir Liuksemburgo, piliečių, sulaukusių rinkimų teisės amžiaus.

Tai reiškia, kad 2007 m. sausio 1 d. Liuksemburge gyvenančių jo pilietybės neturinčių Europos Sąjungos piliečių, sulaukusių rinkimų teisės amžiaus, dalis sudaro 37,87 % bendro Liuksemburge gyvenančių to amžiaus Europos Sąjungos piliečių skaičiaus. Šis skaičius daug didesnis už direktyvoje nustatytą 20 % ribą, ir nemanoma, kad padėtis po šios informacijos perdavimo pasikeitė.

6. IŠVADOS

Komisija daro išvadą, kad sąlygos, kuriomis remiantis Liuksemburgo Didžiajai Hercogystei pagal Sutarties 19 straipsnio 2 dalį ir direktyvos 14 straipsnio 1 dalį suteikta nukrypti leidžianti nuostata, vis dar pateisinamos. Todėl Komisija mano, kad nereikia siūlyti atitinkamų Liuksemburgo teisės aktų nuostatų pakeitimų.

[5] 2003 m. vasario 18 d. iš dalies pakeisto rinkimų įstatymo 285 straipsnio 4 dalis.